

Notat til Statsrevisorerne om
beretning om universiteternes
stigende egenkapital

November
2013

revision
revision

revision

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 12/2012 om universiteternes stigende egenkapital****Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelsers redegørelse af 9. september 2013****Finansministerens redegørelse af 24. september 2013**

22. oktober 2013

RN 1105/13

1. Dette notat handler om de initiativer, som ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (herefter uddannelsesministeren) og finansministeren vil iværksætte som følge af Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens indhold og konklusioner.

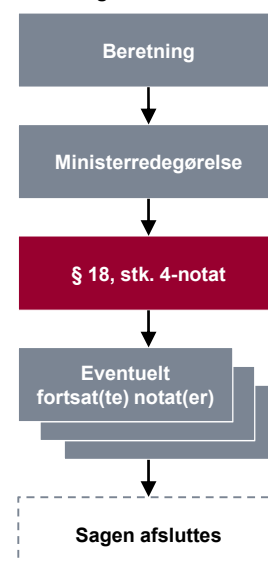
KONKLUSION

Rigsrevisionen finder, at uddannelsesministeren og finansministeren på tilfredsstillende vis redegør for de initiativer, som beretningen har givet anledning til.

Uddannelsesministeren oplyser, at Uddannelsesministeriet i sit tilsyn med universiteterne vil følge udviklingen i universiteternes egenkapital tæt, herunder særligt formålet med en eventuel opsparing af midler. Finansministeren skriver i sit svar, at Finansministeriet vil have fokus på universiteternes egenkapital, men ikke har planer om at opstille generelle krav til eller regler om størrelsen af egenkapitalen.

Rigsrevisionen vurderer, at den del af sagen, der omhandler Finansministeriet, kan afsluttes. Rigsrevisionen baserer denne del af konklusionen på følgende:

- Finansministeriet er i beretningen inddraget i sin funktion af statens centrale økonomiforvalter og i den forbindelse regeludsteder. Rigsrevisionen er tilfreds med, at Finansministeriet i forbindelse med beretningen har overvejet, om der er behov for generelle krav til eller regler om størrelsen på egenkapital, og at ministeriet som koordinerende ministerie for statens økonomi vil have fokus på universiteternes egenkapital.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Udviklingen i universiteternes egenkapital og deres arbejde med at fastsætte mål for egenkapitalen på baggrund af risikoberegninger af indtægter og udgifter samt investeringsplaner.
- Uddannelsesministeriets tilsyn med universiteternes egenkapital og universiteternes arbejde med at konstatere og følge op på budgetafvigelser.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i juni 2013 en beretning om universiteternes stigende egenkapital. Beretningen handlede bl.a. om, hvorvidt universiteternes stigende egenkapital i perioden 2010-2012 kan tilskrives, at universiteterne har været for ivrige efter at opbygge egenkapital, eller om der kan identificeres et reelt behov for reserver på universiteterne.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, bemærkede de, at de overordnede formål med de statslige tilskud til universiteterne er uddannelse og forskning, og at universiteterne ved deres omdannelse til statsfinansierede selvejende institutioner i 2003 fik mulighed for at opbygge en vis egenkapital, som kunne lette langtidsplanlægningen af flerårige uddannelsesforløb, forskningsprojekter og investeringer.

4. Dette notat indeholder Rigsrevisionens vurdering af de initiativer, som ministrene har iværksat og vil iværksætte som følge af beretningen.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Gennemgang af ministrenes redegørelser

5. Både uddannelsesministeren og finansministeren bemærker i deres redegørelser, at beretningen bidrager til at belyse en række centrale forhold om universiteternes egenkapital som fx udviklingen i egenkapitalen, stigningen heri og årsagerne hertil, samt universiteternes budgettering og realisering af overskud.

Universiteternes behov for egenkapital

6. Beretningen viste, at universiteterne ikke havde planlagt at øge egenkapitalen så markant, som det har været tilfældet de seneste 3 år, og at 2 forhold peger på, at universiteterne har sparet for mange penge op i disse år. For det første ligger den nuværende egenkapital på flere af universiteterne væsentligt over deres egne målsætninger. For det andet har de fleste universiteter besluttet at sætte forbruget markant op de næste år. Universiteterne budgetterer samlet set med et underskud på 786 mio. kr. over de næste 2 år.

7. Det fremgik af beretningen, at universiteterne finder, at de har et behov for egenkapital for at kunne modstå udsving i indtægterne, ligesom de skal kunne foretage strategiske investeringer. Med dette for øje er Rigsrevisionen enig i, at universiteterne kan have behov for egenkapital, men det betyder efter Rigsrevisionens opfattelse, at det enkelte universitet løbende skal fastlægge niveauet for egenkapital på baggrund af en risikoberegning af indtægter og sin investeringsstrategi. Det fremgik også af beretningen, at på trods af at de fleste universiteter har målsætninger for størrelsen af deres egenkapital, kobler kun 2 universiteter direkte beregninger af usikkerheden ved deres indtægter sammen med størrelsen på egenkapitalen. Der er dermed en reel risiko for, at universiteterne kommer til at spare mere eller mindre op, end deres usikkerhed på indtægtssiden og deres investeringsbehov tilsiger, og at pengene derfor ikke kommer ud at arbejde på universitetet på det tidspunkt, hvor der er brug for det.

8. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, bemærkede de, at universiteternes behov for egenkapital er forskelligt. Dette betyder efter Statsrevisorernes opfattelse, at det enkelte universitet selv må fastsætte et mål for egenkapitalens størrelse, som bør være kædet sammen med budgettets usikkerhed via analyser af indtægter, udgifter og behovet for investeringer.

9. Uddannelsesministeren tilslutter sig i sin redegørelse anbefalingen om, at universiteterne bør fastsætte individuelle mål for egenkapitalens størrelse. Uddannelsesministeriet vil tilkendegive over for universiteterne, at ministeriet forventer, at universiteterne fastsætter sådanne mål.

10. Finansministeren oplyser, at Finansministeriet ikke har planer om at opstille generelle krav til eller regler om størrelsen af egenkapital, og at Finansministeriet fremadrettet vil have fokus på universiteternes egenkapital, forbrug heraf og økonomistyringen generelt.

11. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Uddannelsesministeriet vil følge op på universiteternes fastsættelse af mål for egenkapitalen i forbindelse med tilsynet med universiteterne. Rigsrevisionen finder det relevant, at Finansministeriet i forbindelse med beretningen har overvejet nødvendigheden af at udforme fælles krav til eller regler om størrelsen på egenkapital, og at ministeriet vil følge forskellige aspekter af universiteternes økonomi.

Universiteternes budgetopfølgning

12. Beretningen viste, at universiteternes egenkapital er steget fra godt 2,8 mia. kr. i 2005 til knap 5,4 mia. kr. i 2012. Den største stigning er sket i perioden 2010-2012 og er i høj grad genereret af ubudgetterede overskud. Overskuddene i perioden 2010-2012 var på knap 1,4 mia. kr. og hovedsageligt sammensat af flere indtægter, men også lavere omkostninger, end forventet. I relation til universiteternes ubudgetterede overskud i perioden 2010-2012 konkluderede Rigsrevisionen i beretningen, at overskuddene ikke kan ses som udtryk for utilstrækkelig budgetlægning på universiteterne, men at budgetopfølgningen ikke på alle universiteter foregår hurtigt og hyppigt nok til, at universiteterne i løbet af året kan nå at tilpasse aktivitetsniveau til ændringer i indtægter og omkostninger.

I den anledning bemærkede Statsrevisorerne, at universiteterne bør blive bedre til at følge op på budgetafvigelser, så niveauet for uddannelse, forskning og investeringer hurtigt kan tilpasses det optimale niveau.

13. Uddannelsesministeriet tilslutter sig anbefalingen om, at universiteterne bør blive bedre til at følge op på budgetafvigelser, og ministeriet vil i sit tilsyn med universiteterne have fokus på deres arbejde med budgetopfølgning. Rigsrevisionen finder dette initiativ tilfredsstillende.

III. Næste skridt i sagen

14. Rigsrevisionen vil følge udviklingen på følgende områder:

- Udviklingen i universiteternes egenkapital og deres arbejde med at fastsætte mål for egenkapitalen på baggrund af risikoberegninger af indtægter og udgifter samt investeringsplaner.
- Uddannelsesministeriets tilsyn med universiteternes egenkapital og universiteternes arbejde med at konstatere og følge op på budgetafvigelser.